

حقوق ارث

۱- نسب

موجبات ارث

۲- سبب

۱- سبب اول پدر و مادر و اولاد

۲- برادر و خواهر و اجداد ها

۳- عم و دایی ها، عم خانها

نسب عبارت است از رابطه نسبی (فامیلی خونگی) موجب ارث

سبب - رابطه نسبی مثل ۱- زوجیت یا ازدواج

۱- ولایت ناشی از آزاد کردن

۲- ولایت ضمان جیره

۴- ولایت امام برای کسی که وارث ندارد که اما او ارث او می شود

موانع ارث

۱- کافر (کفر) کافر از مسلمان ارث نمی برد

۲- قتل - به شرطی که ظالمانه و عمدی باشد

۳- لعان

۴- نجسیت

۵- رقبت

۶

۱- حجب مانع اصل ارث

۷- حجب که در قسم است

۲- حجب مانع از نجسیت ارث

سروط تحقق ارث

۱- مرگ رنگبری

۲- رابطه نسبی و سببی

۳- وجود مال الارث

* اصل عبارت است از استحقاق وارث ناشی از مرگ مورث به سبب ارتباط نسبی

و نسبی

تعریف نسب : اتصال در ولادت (اولاد) به شرط صدق عرض رابطه نسبی در هر دو طرف

Subject :

Year .

Month .

Date .

()

نسب شامل هبات نملکت است ،

طبق اول شامل افراد بلافضل (از نظر اولد شامل پدر و مادر و فرزندان می باشد

طبق دوم خواهران بزرگتران و اجداد و فرزندان بعد از فرزندان اعم از مذکر و مؤنث

طبق سوم عموها و دایی ها - اعمی بالاولادین

رابطه زوجیت ، رابطه بسبی است که به رابطه از دراج بهر مورد است ، در عقد صیقه

رابطه زوجیت فقط در صورتی صحیح است که در زمان عقد هر دو

کرده یا شمه است ببرد (در این مورد بین کلمه اختلاف وجود دارد)

رابطه بسبی ناشی از زوجیت یا ورثه ها جمع می شود

مانعی به ترتیب عتق ، ضمان جبریره و امام و رابطه طوری

توضیحات اجمالی مبحث دوم

مضامین مبحث دوم

(موانع ارث)

- ۱- کفر کفر با تمام اشیاء خود از موانع ارث می باشد. ایم از انکم کفر شکی باشد.
- ۲- مسلمان از کفار ارث می برد و مانع در کافر خواهد بود اگر چه از بستگان و اقربا باشد.
- ۳- مسلمان غیر اهل حق (شیعه) از غیر مسلمین ارث می برد بنا بر نظر اکثر فقهاء.
- ۴- اگر در کفر هم کافر باشند کسی که ولایت حق دارد ارث می برد کسی که برده از آزاد کند با ولایت پیدا می کند با ولایت حق.
- ۵- کافر به صیغه صحت تصرف می تواند داشت یا ضامن جیره ارث نمی برد.
- ۶- کافر از کافر می تواند ارث برد. اگر مسلمان درین وقت کافر باشد بقیه کفار ارث نمی برند حتی اگر ضامن جیره یا ولایت حق قرار در وقت باشد مانع ارث کفار می شود. اما ~~در صورت وجود کافر ارث اهل ارث نمی برد.~~

جیره = و زرد و بل و کهدو

مضامین جیره اگر دو نفر در صحت خود بکند هر یک از طرفین مضامین

و زرد و بل کهدو باشد از هم ارث می برند

- ۷- اگر کفار قبل از فتح میراث مسلمان شود از ارث بر خورده خواهد بود.
- ۸- اگر کافر بعد از فتح ارث مسلمان شود یا وارث می نماید تقریباً در ارث شریک نمی شود ارث نمی برد. چون بعضی فوت وارث دیگر است تمام احوال است.
- ۹- اگر کافر تنها وارث باشد با وجود مسلم تمام ارث را می برد و در صورت وجود وارث کافر بعد از اسلام به نظر وجود دارد.

قول اول - اما در حکم ارث واحد است

قول دوم - اما اگر ارث می شود به شریک انکم اطلاق می شود به بیت المال منتقل شده است

قول سوم - اسلام آوردن موجب ارث بودن می شود

۱۰- اگر فرد کافر پس از تقسیم نمیشد از حاکم ارث (ارث) مسلمان شود در کفره ارث او به نظر می آید

- ۲- در بیان نوبه تقسیم شده ما حرکت (ارو) متکبر است شود (تقریباً بیانی)
- ۳- حق ارت بر او ندارد

انواع مرتد کسی که از صبر حق خارج شود در مرتد کافر است

- ۱- مرتد فطری پدیده در مسلمان صحنه
- ۲- مرتد مقلی پدیده در کافر یا غیر مسلم که کافر شود
- ۳- مرتد فطری از بیع بر روی ما در مسلمان باشد در حکم مسلمان دیده می شود
- ۴- مرتد فطری (کسی که نطفه از منقعه شود در کفر پدیده یا مادر یا هر دو مسلمان باشند و پس از آن در زمان بلوغ کافر شود) مرتد فطری توبه ~~ظاهری~~ ظاهر می آید
- ۱۰- قبول نیت و ابوالش بن رستم تقسیم می شود (حقیقی قبل از اعدام یا کشته شدن حقیقی اعدام است)

۱۱- مرتد مقلی (کسی که نطفه اش منقعه شود و هر گاه هیچ یک از پدر و مادرش مسلمان نباشند و پس بعد از بلوغ مسلمان و پس کافر شود) به نوبت کشته نمی شود بلکه از او درخواست توبه می شود در صورت عدم توبه کشته می شود و بعد از کشتن ابوالش تقسیم می شود

تقسیم ابوالش مرتد مقلی شرطی است نه بی شرط و اوست.

۱۳- زن دهری که مرتد شود کشته شده اما پس از سرد و در لوکات نماز با او نماز با نوبه زده می شود مادامی که توبه نکند یا بگریزد

۱۴- افراد حقیقی از نظر جنس در حکم زن بوده و مثل زن با آنها برخورد می شود

★ دو صنف مورد از موانع ارتکاب قتل است

۱- قتل عمدی ظالمانه مانع از ارتکاب بر روی قاتل از مقتول است

ظالمانه یعنی مطابق قانون و شرع نباشد

۲- قتل عمدی اگر ظالمانه نباشد مثل کشتن در اجزای حد یا قصاص و مانند آن که قتل به حق است مانع از ارتکاب نباشد.

۳- در صورتیکه قتل خطایی باشد (ناشی از خطای محض) معظ محرم از دین می شود ولی از سایر

اموال ارتکاب می برد.

۱۰ «بصادق آنرا ناشی از اعمال غیر قانونی، بی احتیاطی، بی صبر و عصبانیت و... باشد قتل شبه عمد می گویند»

(خطای محض عبارت است از اشتباهی که قصد و اراده وقوع جنایت در آن وجود ندارد)

۴- در مورد ارتکاب بر روی قاتل خطایی به قول وجود دارد

اول: قاتل از دین ارتکاب نمی برد ولی از سایر اموال ارتکاب می برد "تقره صید ثانی"

دوم: در قتل خطایی به هیچ وجه ارتکاب نمی برد

سوم: در قتل خطایی قاتل کلاً ارتکاب می برد حتی از دین "تقره صید ثانی"

۵- در مورد کسب قتل شبه عمد در حکم قتل عمدی است یا خطایی نوعی و وجود دارد که تقره صید ثانی

این است که قتل شبه عمد ملحق به عمد می شود. (در حکم قتل عمد است)

۶- قتل که مجنون یا نابالغ مرتکب می شود "صبی" نوعی و وجود دارد که قتل آنها

در حکم قتل خطایی باشد یا "عمدی" تقره صید ثانی بر این است که قتل صبی و مجنون

در حکم قتل خطایی است.

۷- از نظر فقہی و نظریه فقہای امامیه در احکام قتل فرقی بین مباشر و سبب نیست. ممکن است وارث و ولی ذمگن باشند یا یکی نباشند.

۸- دریم چه اصالتاً و چه از روی مصالحه به دست آید تماماً کسانی که با واسطه سببی یا سببی جز در وقت محسوب می شوند از ذمه ارث می برند.

"در فصل عمده در اصالتاً وجود ندارد چون اصالت با مفاصل است پس باید با مصالحه تعیین شود"

۹- اگر زن یا مردی که زن و شوهر نداشته شود

زن و شوهر برابر قول مشهور علما از ذمه ارث می برند اما از مفاصل ارث نمی برند (حق مفاصل را به ارث نمی برند)

★ نوسخ مانع ارث "رقت" یا "بردی" می باشد

۱- اگر دارت برده باشد نمیتواند ارث ببرد، هر چند مورث (صوفی) خود برده باشد. چون برده بر اموال خود مالکست ندارد پس ارث هم برای او مقصور نیست.

۲- بستان برده از ارث نمی برند، یعنی برده بودن هم در ارث برده و هم در ارث دارن مانع است.

★ چهارمین مانع از ارث "لعان" است

۱- "لعان" نوعی میاهله بین زن و شوهر است که اثر آن دفع حد زنا یا نفی ولد است

۲- در صورت انجام لعان زن و شوهر از ننگ بر ارث نمی برند و در صورت انجام لعان به منظور انکار فرزند رابطه ارث بین پدر و فرزند قطع می شود. اگر پدری قسم خورد

و لعان را انجام داد برای فرزندی که این موضوع انجام شده، آن فرزند

از اوارث فنی برد . انقطاع نسب پس مه آید به صورت ترحمی

۳- آیا از فرزندی که از ناصیه پدرش انکار شد بستان پدر از اوارث می برند یا خیر؟

به نظریه مختلف در این زمینه وجود دارد

الف : در صورتی که بستان پدر معترف به رابطه فرزندی باشند اوارث می برند

ب : بستان پدر به صورت مطلق از این فرزند اوارث می برند استصحاب حکم به
حقک وضع موجود

ج : اوارث فنی برد به صورت مطلق " قول مشهور نزد فقهای فانی "

" لعان در صورتی انجام می شود که سایر شرایط امکان پذیر نباشد "

اگر پدر بعد از لعان در مورد نفی ولد لعان خود را انکار کرد بجه از پدر اوارث

می برد ولی پدر از فرزندی اوارث فنی برد

در صورتی که پدر لعان خودش را در ارتباط با انکار فرزند تکذیب کند فرزند از او

اوارث می برد ولی او از فرزندی اوارث نخواهد برد.

۱۹۴، ۲، ۲

۲۰ پنجمین مانع از اوارث حمل " حامله بودن " است

لذ زمانیکه نطفه منعقد می شود طفل وارث محسوب می شود

شرط برین اوارث تولد زنده است . بنابراین در اوارث بچگی طفل مسلم است ولی تا زمان

تولدش ارباب او متعلق نخواهد گرفت . تا تولد فرزند تکلیف اوارث مشخص نخواهد شد.

" این مانع موقت است "

Subject :

Year . Month . Date . ()

"فرزند ارزومانی که نطفه اش منعقد می شود و ارث محسوب می شود بشرط آنکه زنده متولد شود."

اگر طفل زنده متولد شود ارث به او می رسد و لو آنکه مدت کوتاهی زنده باشد که در این صورت پس از فوت ارثی که به او رسیده به عنوان ماترک او محسوب می شود. فرزند ارثی در دوران بارداری سقط شود یا مرده متولد شود ارثی به او نمی رسد. ملاک ارث برود فرزند آن است که زنده متولد شود و استوار حیات پس از انقباض لازم نیست.

10 دوران بارداری تا زمان تولد مانع از ارث دیگران می شود که در طبقه بعد از فرزند قرار دارند. در طبقه خودش مانع از سهم ارث می شوند، نه خود ارث. اگر زوجه طلب ارث کند سهم ارث مادر به عنوان صاحب فرزندی محاسب می شود.

15 * نشانه های مانع از موافق ارث نجسیت منقطع است

عینی فرغ غایب شود به شکلی که از او خبر و اطلاعی نباشد. در این مورد اصل را بر زنده بودن شخص گذاشته و عمر متعارف را برای او در نظر می گیرند "متواری امید به زندگی را به عنوان ملاک قرار دادند".

- 1 نجسیت منقطع تا زمان ثبوت مرگ به صورت شرعی مانع از ارث است.
- 2 فردی که غایب شده و از او خبری در دست نیست از او ارث نمی برند. تا زمانی که از زمان ولادت او مدتی نگذرد که عادتاً بهتر از آن نیست است زندگی کند مثلاً صد سال اگر کسی از بیگان غایب فوت کند قبل از این مدت که حکم به مرگش بشود سهم او از ارث جدا شده و در حکم مال او محسوب می شود.

Subject :

Year . Month . Date . ()

* مرحوم شیخ صدوق و سید مرتضی و علامه حلی و شهید اول در کتاب دروس معتقد هستند
حجای سال در مورد سحفتن غایب باید تفحص کرد چنانچه پیدا شد اموال او پس ورش
تفحص می شود.

* بعضی از فقها معتقدند برای س بعضی از روایات انتظار به مدت ده سال بدون نیاز
به تفحص کافی است

* حجت حاجب به عنوان یکی از موانع ارث
10 } حاجب بر دو قسم است
1- حاجب از اصل ارث
2- حاجب از بعضی از ارث

1- موارد حاجب از اصل ارث

15 الف- بنگان نزدیک حاجب از بنگان دور هستند مانند طبقات ارث که طبقه اول حاجب
(مانع) از طبقه دوم و ... هستند قریب جلو بعدی را میگزیند
ب- بنگان مطلقاً چه قریب و چه بعدی حاجب از معتوق هستند
* معتوق کسی است که ولایت معتوق دارد
20 ج- معتوق حاجب از خصاص خبریه است

د- خصاص خبریه حاجب از امام است

ه- فاضل ابونبی مانع از فاضل ایه است در صورتی که از یک طبقه باشند مثلاً
25 برادر ابونبی مانع از ارث برادر ایه است
* ابونبی = پدر و مادر هر دو

* ایه = فقط پدری

Subject :

Year . Month . Date . ()

و- اگر فاضل ابونبی در طبقه یا این ترا از فاضل ابی قرار داشته باشد ارث به فاضل طبقه نزدیکتر می رسد هر چند ابونبی نباشد.

استثنا بر بند فوق : اگر عموی پدری باشد و پدر عمو ابونبی باشد با آنکه عمو از پدر عمو به مست نزدیکتر است اما پدر عموی ابونبی حاجب ارث عموی ابی می شود.

۹۴،۲۹

۲- کسانی که حاجب از نفسی ارث می شوند

الف- فرزندی که بی پروصه و غیر مانع از سهم ارث کامل ناشی از زوجیت می شود یعنی وجود فرزند سهم الارث زوج یا زوجیه را کاملاً می برد.

ب- فرزندی مانع از سهم پدر و مادر بهتر از $\frac{1}{4}$ می شود

ج- برادر و خواهر سهم مادر را از $\frac{1}{4}$ به $\frac{1}{6}$ کاهش می دهند البته با وجود

نتیجه شرط

اول- پدر آنگاه زنده باشد

دوم- برادران و خواهران در حکم عدل $\frac{3}{4}$ خواهر باشند

سوم- خواهران و برادران همگی ابونبی یا ابی باشند

چهارم- موانع ارث در این برادران و خواهران وجود نداشته باشد - ارث محرم نباشند -

پنجم- برادران و خواهران موقع مرگ مورث با پدر زنده باشند

★ سهام ارث

تذکره ۱! ملاک برای میزان تعیین سهام ارث از دیدگاه قرآن دو چیز است

۱- سهام مقدر یعنی مواردی که سهام در قرآن به معرفت تعیین شده است.

۲- اربت بریدن برای من آیه اولو الایمان بعضکم اولی بعضن

تذکره ۵: برای تقسیم اربت باید این مراحل طی شود

۱- تعیین ورثه (اختصار وراثت)

۲- طبقه بندی وراثت

۳- درجه بندی وراثت در هر طبقه

۴- سهام مقدر و محاسبه آن یعنی تعیین میزان سهم هر یک از وراثت

۵- موضوع گنورد اگر کم آمد یا اضافه آمد چه کاری باید انجام داد؟

سبب اول

سهام مقدر (معنی سهم) "قاعده فرائض"

سهام مقدر برای من قرآن امور وراثت

۱- سهم $\frac{1}{2}$ یا نیم

۲- سهم $\frac{1}{4}$ یا ربع

۳- سهم $\frac{1}{8}$ یا ثمن

۴- سهم $\frac{2}{3}$ یا ثلثان یا ثلث

۵- سهم $\frac{1}{3}$ یا ثلث

۶- سهم $\frac{1}{7}$ یا سب

سبب دوم

صاحبان سهام مقدر یا صاحبان فروع اربت

Subject :

Year .

Month .

Date .

()

اول اسعاب $\frac{1}{4}$ یا ششم
صاحبان اسعاب $\frac{1}{4}$ چهار تو هستند

۱- شوهر در صورتی که زوجه متوفی فرزند نداشته باشد

۲- دختر تنها بطوریکه متوفی خدایه یک دختر صبیح اولاد نداشته باشد

۳- خواهر تنها ابونین
۴- یک خواهر تنها بیرون
{ به شرطی که سیرا برادر نداشته باشد

دوم اسعاب $\frac{1}{4}$ یا ربع

صاحبان اسعاب ربع دو تو هستند

۱- شوهر یا وجود فرزند اگر زوجه فوت شده فرزند داشته باشد

۲- هر (زوجه) در صورتی که فرزندی نباشد (شوهر فوت شده فرزند ندارد)

سوم صاحبان اسعاب $\frac{1}{8}$ یا ششم

نقطه یک تو است و آن زوجه است در صورتی که شوهر فوت شده فرزند داشته باشد

چهارم صاحبان اسعاب ثلثان $(\frac{2}{3})$

صاحبان اسعاب ثلثان سه تو هستند

۱- چند دختر تنها بیرون برادر

۲- چند خواهر تنها ابونین

۳- چند خواهر تنها ابونین

پنجم اسعاب $\frac{1}{2}$ یا شصت

صاحبان اسعاب ثلث دو تو هستند

YEKTA

Subject :

Year . Month . Date . ()

۱- مادر در سرری که حاجب ندانسته باشد یعنی متوفی اولاد ندانسته باشد و خواهر و برادر با شرایط پنج گانه حاجب او نشوند.

۲- کلامه امی - منظور دو برادر، دو خواهر یا یک برادر و یک خواهر و نیز که امی باشند.

۵ اگر از مال الارث پس از تقسیم ارث چیزی اضافه بماند به آن ردیفه مهر شود. الرمال الارث پس از تقسیم ارث کم بیاید و کمتر از سهم وراثت باشد به آن یکم " می گویند.

۱۹۴۲، ۱۶

۱۰ ششم : سهام $\frac{1}{7}$ بی مدرس

صاحبان سهام $\frac{1}{7}$ یا پس بد تقهتند

۱- پدر زمانی که متوفی فرزند هم داشته باشد

۲- مادر زمانی که متوفی فرزند هم داشته باشد

۳- کلامه امی اگر تک تو باشد

۱۵ « کلامه به برادران و خواهران " امی " می گویند. »

حید نمونه از صاحبان سهام مقدار (فرصت) و تقسیم ارث آن

۲۰ مثال ۱) شوهر (زوج) و خواهر اسی

کل ارث بین دو تقسیم من شود بین اسیب

سهم شوهر در صورت نبود اولاد = $\frac{1}{2}$

سهم خواهر اسیب = $\frac{1}{2}$

۲۵ $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$ کل ارث

بین دو تقسیم من شود

مثال ۲ : زوجه و دختر

سهم زوجه در صورت وجود فرزند = $\frac{1}{8}$

سهم دختر = $\frac{1}{4}$

$$\frac{1}{8} + \frac{1}{4} = \frac{3}{8} = \text{کل اراثت تقسیم شده بین دو دار}$$

بنابراین $\frac{3}{8}$ اراثت وجود دارد

بلكي از مواردی که در اراثت پس از آن "تخصیب" است. (تخصیب)

10. تخصیب به خوبی و ندان ذکر پدیری گفته می شود. مثل برادر، محو پدیر محو پدیر عم

تخصیب از مواردی است در فقه و جای مطاع می شود که ماترک بتر از فرض باشد.

اهل سنت معتقد هستند مازاد مال الاراث را بدینسان ذکر پدیری باید برداشت کرد ولو

در طبقات فوقتر و یا ستر و اراثت باشند. اما در روش شیعه این است که مازاد را بین تمام

فرضین برها به نسبت هشان تقسیم می کنیم. به جز زن و شوهر و مادر در صورتی

که حاجب راسته باشد.

قاعده محول (نقص در اراثت)

20. محول در جای این است که ماترک از فرضها کتر باشد به عبارتی تکافوی فرضین را کنند

مثال ۱ : دو دختر + پدیر + مادر + زوجه

$$\text{سهم دو دختر} = \frac{2}{3}$$

$$\text{جمع کل اراثت تقسیم شده} = \frac{2}{3} + \frac{1}{6} + \frac{1}{6} + \frac{1}{8} = \frac{27}{24}$$

$$\text{سهم مادر با وجود فرزند} = \frac{1}{6}$$

بین در اراثت

$$\text{سهم زوجه با وجود فرزند} = \frac{1}{8}$$

Subject :

Year .

Month .

Date .

()

۱۹۴، ۲، ۲۳

میراث حیوه

نکته اول : حیوه مربوطه سؤرب همه چیز از اموال متوفی که به فرزند بزرگتر اختصاص دارد و به او ارث میرسد.

این موارد اضافه بر سهم ارث است که از ارث کنایه گذاشته می شود و فقط به پسر بزرگ داده می شود بدین گونه از سهم الارث او کم شود.

نکته دوم : همه چیز عبارتند از ۱- لباس ۲- انگشتر ۳- شمیر ۴- قرآن

نکته سوم : میراث حیوه منقص و منحصر به عمای امام است

نکته چهارم : منظور از لباس ، لباسهایی است که متوفی می پوشیده یا برای پوشیدن آماده کرده بود و آنچه که عرفاً لباس و پوشش متوفی محسوب می شود.

نکته پنجم : کفش و شبیه آن (مثل کتبی) و آنچه به کمر بندند از قبیل شلوار و کتبی

جزو لباس محسوب نمی شوند، در مورد عمامه و سر اوایل «به معنی شلوار» از

تقریباً صد تانی جزو لباس محسوب می شوند.

نکته ششم : برابر بعضی از روایات و تقریباً بعضی از فقها حیوه شامل همه چیز نیست و سؤرب سؤرب

(برای سؤرب روایات) که عبارت است از سلاح، زره، کتابها، رحل و راحله

رحل عبارت است چیزی که روی مرکب می نهند تا بتوانند روی آن سوار شوند مثل این

راحله به معنی مرکب از قبیل کتبی است، که مورد استفاده پدر بوده است.

YEKTA

Subject :

Year .

Month .

Date .

()

نکته هفتم : اگر فرزند بی ارث نبالغ باشد و به سن تکلیف نرسیده باشد هم از حیوه بر حردار خواهد بود به عبارتی برابر است حیوه بلوغ فرزند بی ارث شرط است .

نکته هشتم : فرزند بی ارث از حیوه ارث برادر به شرط آنکه در زمان فوت پدر متولد

شده باشد یا به عنوان جنین کامل سپید وجود داشته باشد .

نکته نهم : آیا بدیهکار بودن مست مانع ارث از حیوه است یا خیر ؟

دو نظر در این رابطه وجود دارد . برابر اصول شریع حیوه نوع اضماعه ارث است و

مانند موضوع وصیت و درین از ترک متوفی خارج است بنا بر این بدیهکارین مست مانع

از ارث حیوه نمی شود و نظر اکثر نویسندگان

به عبارت دیگر برای ادا شدن متوفی تکلیف شرعی رقائون ندارند .

نکته دهم : شرایط استفاده از ارث حیوه

۱- به بزرگی نفس نباشد . نفس نفسی است که صونه و صلاح مالی را تحضیر نمی دهد

۲- احتیاد غیر شیع ندانسته باشد

۳- مست اسرار رنگین غیر از اسوال حیوه دانسته باشد

نکته یازدهم : اگر فرزندان بزرگتر دخت بودند حیوه به فرزند پسر هر که بن پسر ها از

نفس بزرگتر است .

مافون مدنی باب دوم از ماده ۸۶۱ بحث ارث شریع شده و تا ۹۵۵ ادامه دارد .

صحت همیم قانون مدنی نیز در مورد وصیت ارث است . همچنین باب اول از مواد ۸۲۵ تا

Subject :

Year .

Month .

Date .

()

۸۶۹ در مورد وصیت و وصی

در ماده ۸۶۹ آمده است حقوق و دیون کسی که بمترکه وصیت تعلق می کند ابتدا با بر تسویه

و سپس ارباب قسم شود پس از آن

۱- سهم کفن وصیت و حقوق که متعلق است به اعیان مترکه پیش از آنکه متعلق به وصی است

۲- دیون و واجبات مالی متوفی

۳- وصایای مترکه تا ثلث ترکه ، بجز اجازة و رتبه و زبانه بر ثلث با اجازة آنرا

نصف اول محمد بن جمال الدین مکی کاملی

نصف ثانی ازین الدین بن علی ۹۱۱ هـ ق در جیل کاملی